

ACADEMIA ROMÂNĂ

**INSTITUTUL DE FILOSOFIE ȘI PSIHOLOGIE
„CONSTANTIN RĂDULESCU-MOTRU”**

**STUDII DE ISTORIE
A FILOSOFIEI ROMÂNEȘTI
VOL. XI**

LUCIAN BLAGA, 120 DE ANI DE LA NAȘTERE

Coordonarea și îngrijirea ediției:

**MIHAI POPA, MONA MAMULEA,
VIOREL CERNICA, TITUS LATES**

**EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
București, 2015**

CUPRINS

I. LUCIAN BLAGA, 120 DE ANI DE LA NAȘTERE

1. FILOSOFIA CULTURII

(coord. MIHAI POPA)

Alexandru Surdu , Ondulațiunea universală și sufletul românesc	11
Ion Dur , Filosofia lui Blaga: între alianțe și limbaj	19
Eugeniu Nistor , Aspecte ale fenomenului religios în opera filosofică a lui Lucian Blaga ...	32
Mihai Popa , Creația tradițională și identitatea românească. Reflecții pe marginea lucrării <i>Orizont și stil</i> a lui Lucian Blaga	45

2. EPISTEMOLOGIE

(coord. MONA MAMULEA)

Mircea Flonta , O voce care nu a fost auzită: Lucian Blaga și reorientarea istorică a filosofiei științei	53
Ioan Biriș , Lucian Blaga despre rolul metodologic al analogiei în formarea conceptelor	65
Constantin Stoescu , Critica făcută de Stăniloae teoriei lui Blaga despre cunoașterea prin revelație	78
Mona Mamulea , Realitatea se întoarce: O presuposiție a lui Blaga despre raportul cunoaștere–realitate	90

3. METAFIZICĂ ȘI COSMOLOGIE

(coord. VIOREL CERNICA)

Vasile Muscă , Metafizica lui Lucian Blaga în ipostaza unui „nou început”	99
Ionuț Isac , Contra-mitul „paradisului tragic”. Despre tâlcul metafizic al cenzurii transcendente	109
Cornel-Florin Moraru , Negația la Mircea Vulcănescu și cunoașterea luciferică blagiană. Întâlnirea a două orizonturi de interpretare a ethosului românesc	121
Ioan Drăgoi , Poziția lui Lucian Blaga față de fenomenologie	131

4. BLAGA ÎN TRADUCERE

(coord. MIHAI POPA)

Rainer Schubert , Despre ce înseamnă a traduce filosofia lui Blaga în germană. Mărturia unui traducător austriac (traducere din limba germană de Mihai- Andrei Todoca)	143

Michael S. Jones , Lucian Blaga despre diferența dintre culturile minore și cele majore [cu un fragment din <i>Ființa istorică</i> , capitolul 3] (traducere din limba engleză de Ovidiu G. Grama)	155
<i>Monografii, volume colective și antologii dedicate filosofiei lui Lucian Blaga</i> (Titus Lates).....	165

II. CATEGORII ALE FILOSOFIEI ROMÂNEȘTI

(coord. MONA MAMULEA)

Teodor Dima , Antinomii metodologice în epistemologie.....	171
Viorel Cernica , Categorie, concept intercultural și experiență filosofică	176
Constantin Aslam , Interculturalitatea, între practici filosofice reale, percepții cultural-ideologice și evaluări metafilosofice. Studiu de caz: trăirea și trăirismul	185

III. MĂRTURII

Marin Diaconu , Emil Cioran și Bucur Țincu [mărturii și documente]	195

IV. RESTITUIRI

(coord. TITUS LATES)

Dumitru Isac , Lucian Blaga, filosof al culturii (text inedit)	203
Constantin Noica , Pentru o teorie a câmpurilor logice	213
Dragoș Popescu , Studiu introductiv. Categorie, câmp, undă și semnificația contemporană a logicii	215
Notă asupra ediției	226
C. Noica , Pentru o teorie a câmpurilor logice (text inedit)	227
Index de termeni noicieni.....	268

V. SEMNAL

<i>Istoria filosofiei românești în anul 2014</i> (bibliografie de Titus Lates)	271

CONTENTS

I. LUCIAN BLAGA, 120 YEARS SINCE BIRTH

1. PHILOSOPHY OF CULTURE

(editor: MIHAI POPA)

Alexandru Surdu , Universal undulation and the Romanian soul.....	11
Ion Dur , Blaga's philosophy – in-between alliances and language.....	19
Eugeniu Nistor , Aspects of the religious phenomenon in Blaga's philosophy.....	32
Mihai Popa , Traditional creation and the Romanian identity. Reflections upon Lucian Blaga's <i>Orizont și stil</i> (Horizon and style).....	45

2. EPISTEMOLOGY

(editor: MONA MAMULEA)

Mircea Flonta , A voice that wasn't heard: Blaga and the historical shift in the philosophy of science.....	53
Ioan Biriș , Lucian Blaga on the methodological role of analogy in the building of concepts.....	65
Constantin Stoenescu , Stăniloae's criticism on Blaga's theory of knowledge by means of revelation.....	78
Mona Mamulea , Reality is coming back: Blaga's hidden hypothesis concerning the relationship between knowledge and reality.....	90

3. METAPHYSICS AND COSMOLOGY

(editor: VIOREL CERNICA)

Vasile Muscă , Blaga's metaphysics as a "new beginning".....	99
Ionuț Isac , The "tragic paradise" counter-myth. on the metaphysical wisdom of the transcendent censorship.....	109
Cornel-Florin Moraru , Negation in Vulcănescu's papers and Blaga's luciferian knowledge. The meeting of two interpretative horizons of the Romanian ethos.....	121
Ioan Drăgoi , Lucian Blaga's perspective on phenomenology.....	131

4. BLAGA IN TRANSLATIONS

(editor: MIHAI POPA)

Rainer Schubert , On what means to translate Blaga's philosophy in German. The testi- mony of an Austrian translator.....	143

Michael S. Jones , Lucian Blaga on the difference between minor and major cultures – with an excerpt from the third chapter of <i>Ființa istorică</i> [translated from English by Ovidiu G. Grama]	155
Monographs, edited volumes, and anthologies on Lucian Blaga’s philosophy (<i>a bibliography by Titus Lates</i>)	165

II. CATEGORIES IN THE ROMANIAN PHILOSOPHY

(editor: MONA MAMULEA)

Teodor Dima , Methodological antinomies in epistemology	171
Viorel Cernica , Category, intercultural concept, and philosophical experience	176
Constantin Aslam , Interculturality, between actual philosophical practices, cultural-ideological perceptions, and metaphysical assessments. Case study: experience, and <i>Weltanschauung</i> based on experience	185

III. TESTIMONIALS

Marin Diaconu , Emil Cioran and Bucur Țincu [testimonials and documents]	195

IV. RESTITUTIO

(editor: TITUS LATES)

Dumitru Isac , Lucian Blaga, philosopher of culture (inedited)	203
Constantin Noica , For a theory of logical fields	213
Dragoș Popescu , Introduction. Category, field, wave and the contemporary meaning of logic	215
Note on the edition	226
C. Noica , For a theory of logical fields (inedited)	227
Index of Noica’s terms	268

V. REFERENCES

The history of Romanian philosophy in 2014 (<i>a bibliography by Titus Lates</i>)	271

MONOGRAFII, VOLUME COLECTIVE ȘI ANTOLOGII DEDICATE FILOSOFIEI LUI LUCIAN BLAGA

1938–1947

- Vasile Băncilă, *Lucian Blaga, energie românească*, Cluj, Tipografia „Cartea Românească” (Colecția Gând Românesc), 1938.
- [Vasile Băncilă, *Lucian Blaga, energie românească*, îngrijirea ediției, adnotări, nota asupra ediției și tabelul bibliografic de Ileana Băncilă, Timișoara, Editura Marineasa, 1995.]
- Constantin Fântâneru, *Poezia lui Lucian Blaga și gândirea mitică*, București, Institutul de Arte Grafice și Editură „Bucovina” I.E. Torouțiu, 1940.
- [Constantin Fântâneru, *Poezia lui Lucian Blaga și gândirea mitică*, ed. critică, pref., îngrijirea textelor și indice de Aurel Sasu, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2011.]
- Dan Botta, *Cazul Blaga*, București, „Bucovina” – I.E. Torouțiu, 1941.
- Dumitru Stăniloae, *Poziția dlui Lucian Blaga față de creștinism și ortodoxie*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1942.
- [Dumitru Stăniloae, *Poziția dlui Lucian Blaga față de creștinism și ortodoxie*, [ed. îngrijită de Mihai-Petru Georgescu], București, Editura Paideia, 1993.]
- Ovidiu Drimba, *Filosofia lui Blaga*, București, Cugetarea – Georgescu Delafras, 1944.
- [Ovidiu Drimba, *Filosofia lui Blaga*, București, Casa de Editură Excelsior – Multi Press, 1995.]
- Gh. Iftimie, *Lucian Blaga și creștinismul românesc*, Iași, Tipografia „Liga culturală” (Colecția „Luminătorii”, nr. 1), 1944.

1948–1989

- Dumitru Micu, *Estetica lui Lucian Blaga*, București, Editura Științifică (Colecția de estetică), 1967.
- Mariana Șora, *Cunoaștere poetică și mit în opera lui Lucian Blaga*, București, Editura Minerva, 1970.
- Pavel Bellu, *Blaga în marea trecere*, București, Editura Eminescu, 1970.
- Nicoletta Corteanu Loffredo, *Profili di estetica europea: Lucian Blaga, Gaston Bachelard, Carl Gustav Jung*, Roma, Casa Editrice Oreste Barjes, 1971.
- Alexandru Tănase, *Lucian Blaga – filosoful poet, poetul filosof*, București, Cartea Românească, 1977.
- Ion Mihail Popescu, *O perspectivă românească asupra teoriei culturii și valorilor. (Bazele teoriei culturii și valorilor în sistemul lui Lucian Blaga)*, București, Editura Eminescu, 1980.
- Alexandru Teodorescu, *Lucian Blaga și cultura populară românească*, Iași, Editura Junimea, 1983.
- Ion Bălu, *Lucian Blaga*, București, Editura Albatros (Monografii), 1986.
- [Ion Bălu, *Opera lui Lucian Blaga*, București, Editura Albatros (Critică și istorie literară), 1997.]
- Lucian Blaga – cunoaștere și creație: culegere de studii*, coordonatori: Dumitru Ghișe, Angela Botez, Victor Botez, București, Cartea Românească, 1987.
- Philosophia perennis. Annales françaises de philosophie stylistique*, no. 1, Lausanne, Editions l'Age d'Homme, 1988.

1990–2015

- Achim Mihă, *Lucian Blaga: Miorița cultă a spiritualității românești*, București, Editura Viitorul Românesc, 1995.
- Clima Gescu, *Lucian Blaga – filosof al veacului XXI*, Chișinău, Bulat Art Glob, 1995.
- Mircea Itu, *Indianismul lui Blaga*, Brașov, Editura „Orientul latin”, 1996.

- Dimensiunea metafizică a operei lui Lucian Blaga: antologie de texte din și despre opera filosofică*, introducere, comentarii și antologare Angela Botez, București, Editura Științifică, 1996
- Vasile Muscă, *Filosofia ideii naționale la Lucian Blaga și D. D. Roșca*, Cluj, Biblioteca Apostrof (Studii istorico-filosofice), 1996.
- Leonard Gavrilu, *Inconștientul în viziunea lui Blaga. Preludii de noologie abisală*, București, Editura IRI (Mica bibliotecă de psihologie), 1997.
- Eonul Blaga: întâiul veac*, culegere de lucrări dedicată Centenarului Lucian Blaga (1895 – 1995), îngrijită de Mircea Borcilă, București, Editura Albatros, 1997.
- George Popescu, *Tensiunea esențială. Metaforă și revelație în opera lui Lucian Blaga*, Constanța, Editura Pontica (Universitas), 1997.
- Corin Braga, *Lucian Blaga. Geneza lumilor imaginare*, Iași, Institutul European (Colecția Eseuri de ieri și de azi; 47), 1998. [Ed. a 2-a, revizuită, st. introductiv de Călin Teuțișan, București, Editura Tracus Arte, 2013].
- Ion Tudosescu, *Lucian Blaga: concepția ontologică*, București, Editura Fundației „România de Mâine”, 1999.
- Eugeniu Nistor, *Teoria blagiană despre matricea stilistică*, cuvânt înainte de Ioan N. Roșca, Târgu-Mureș, Editura Ardealul (Biblioteca de filosofie), 1999.
- [Societatea culturală „Lucian Blaga” Cluj-Napoca], *Meridian Blaga*, vol. I, Cluj, Casa Cărții de Știință, 2000; vol. II, 2002; vol. III, 2003; vol. IV, 2004; vol. V, tom 2-*Filosofie*, 2005; vol. VI, tom 2-*Filosofie*, 2006; vol. VII, tom 2-*Filosofie*, 2007; vol. VIII, tom 2-*Filosofie*, 2008; vol. IX: *Lucian Blaga, în lumină*, ed. îngrijită de Mircea Borcilă, Irina Petraș și Horia Bădescu, 2009; vol. X, 2010; vol. XI, 2011.
- Florica Diaconu, Marin Diaconu, *Dicționar de termeni filosofici ai lui Lucian Blaga*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2000.
- Mircea Muthu, *Lucian Blaga – dimensiuni răsăritene*, Pitești, Paralela 45 (Colecția Deschideri. Seria Universitas), 2000. [Ed. a 2-a, 2002.]
- Geo Săvulescu, *Lucian Blaga, filosofia prin metafore*, București, Editura A.B.România (Colecția „Focul veșnic viu”), 2000; [vol. 2]: București, Editura Vreimea (Fapte, idei, documente), 2012.
- Mihai Macovei, *Ființa istorică la O. Spengler și L. Blaga: analiză comparată*, Sibiu, Editura Academiei Forțelor Terestre, 2001.
- G. G. Constandache, *Dilema lui Blaga: creație sau iubire*, București, Editura Universal Dalsi, [2001].
- Traian Pop, *Introducere în filosofia lui Lucian Blaga*, Cluj-Napoca, Editura Dacia (Colecția Atenaeum), 2001.
- Daiana Cuibus, *Exerciții de filosofia limbajului: introducere în logosul blagian*, București, Editura Biblioteca Bucureștilor, 2001
- Carmen Cozma, *Lucian Blaga: filosofarea „sub specia misterului”/ philosophizing „under the mystery species”*, Iași, Editura Timpul, 2002.
- Camelia Gavrilă, *Mitic și magic în opera lui Lucian Blaga*, Iași, Editura Junimea, 2002.
- Caiet „Lucian Blaga”*, antologie de studii și cercetări de Eugeniu Nistor, Târgu-Mureș, Editor: Revista Târnava, în colaborare cu Editura Ardealul (Colecția „Izvoare de filosofie”), [2003].
- Traian Pop, *Lucian Blaga. Sistemul cunoașterii*, Cluj-Napoca, Casa Cărți de Știință, 2003
- Dumitru Micu, *Lucian Blaga, autofăurirea prin logos*, București, Editura Constelații, 2003.
- Alexandru Petrescu, *Lucian Blaga: o nouă paradigmă în filosofia științei*, Timișoara, Editura Eurobit, 2003.
- Petru Ioan, *Lucian Blaga în orizontul unei logici paradisiace*, Iași, Editura „Ștefan Lupășcu” (Colecția Profiluri; 2), 2005.
- Daiana Cuibus, *Lucian Blaga – o metafizică a Logosului*, Cluj-Napoca, Editura Echinoc, 2005.
- Teodor Vidam, *Lucian Blaga și filosofia europeană a secolului XX*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2005.
- Cornel Moraru, *Lucian Blaga. Convergențe între poet și filosof*, Târgu-Mureș, Editura Ardealul (Biblioteca Universitas), 2005.
- Zenovie Cârlogea, *Lucian Blaga. Dinamica antinomiilor imaginare*, Sibiu, Editura Media Concept, 2005.
- Dumitru D. Ursache, *Introducere în filosofia lui Lucian Blaga*, pref. Constantin Marin, Piatra Neamț, Editura Crigarux (Colecția Sinteze), 2005.
- Ovidiu Verdeș, *Metaforă și metafizică: patru studii de caz: Heidegger, Nietzsche, Blaga, Derrida*, București, Editura Universității București, 2005.
- Angela Botez, *Arhitectura sistemului și conceptele integrative blagiene*, Târgu-Mureș, Editura Ardealul (Biblioteca de filosofie), 2006.
- Andra Bruciu, *Lucian Blaga – reflexe germane în filosofia culturii*, București, Fundația Culturală Libra, 2006.
- Ion Munteanu, *Mit și filosofie în cosmologia lui Lucian Blaga*, Craiova, Editura Serisul Românesc (Eidos), 2006.
- Traian Pop, *Lucian Blaga – ontologia culturii*, Cluj-Napoca, Casa Cărți de Știință, 2006.

- Michael S. Jones, *The Metaphysics of Religion: Lucian Blaga and Contemporary Philosophy*, Madison/Teaneck, Farleigh Dickinson University Press, 2006.
- [Michael S. Jones, *Metafizica religiei: Lucian Blaga și filosofia contemporană*, trad. textului: Geo Săvulescu, trad. notelor: Dominic Georgescu, București, Self Publishing, 2014.]
- Lucian Blaga – confluente filosofice în perspectivă culturală*, coordonatori: Angela Botez, Victor Botez, Mihai Popa, București, Editura Academiei Române, 2007.
- Eugeniu Nistor, *Conceptul de spațiu mioritic în filosofia lui Lucian Blaga*, Târgu-Mureș, Editura Ardealul (Biblioteca de filosofie), 2007.
- Filosofie românească și filosofie europeană la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Cluj, în perioada 1919–1948*, vol. I: *Lucian Blaga, D. D. Roșca. 110 ani de la naștere*, [vol. a fost pregătit pentru tipar de Nicolae Turcan], Cluj-Napoca, Casa Cărți de Știință, 2007.
- Marilena Croitoru, *Lucian Blaga: monografie*, Prunișor, Ecko Print, 2007.
- Traian Pop, *Lucian Blaga: filosofia și metafizica valorilor*, Cluj-Napoca, Casa Cărți de Știință, 2007.
- Gh. Al. Cazan, *Lucian Blaga – metafizică și raționalism ecstactic*, București, Editura Semne, 2008.
- Călin Ciobotari, *Actual și inactual în metafizica lui Lucian Blaga*, Iași, Editura Princeps Edit, 2008.
- Ioana Camelia Șandor, *Om creație, libertate. Cultura ca orizont ontologic uman în concepția filozofului Lucian Blaga*, Iași, Editura Lumen, 2008.
- Mihai Obreja, *Condiția umană în filosofia lui Lucian Blaga*, Piatra-Neamț, Editura Alfa, 2008.
- Lucian Blaga – Filosofie și destin: studii și interpretări critice*, volum coordonat, prefațat și îngrijit de Eugeniu Nistor și Iulian Boldea, Târgu-Mureș, Editura Ardealul (Colecția Sinteze), 2009.
- Marian Bușe, *Archetype et image chez Gilbert Durand et Lucian Blaga*, Craiova, Editura Universitaria, 2009.
- Valică Mihuleac, *Antinomicul în filosofia lui Lucian Blaga*, pref. de Teodor Dima, Iași, Institutul European (Colecția Academica. Seria Filosofie), 2011.
- Patricia Elida Pisano, *Om și divinitate la Sfântul Ieronim și Lucian Blaga*, Timișoara, Editura Eurobit, 2011.
- Andreea Nechifor, *Lucian Blaga în contextul epocii sale. Relația cu „Gândirea”*, Brașov, Editura Universității „Transilvania”, 2011.
- George Popescu, *Lucian Blaga și paradigma gândirii europene*, Craiova, Editura Aius PrintEd, 2011.
- Ciprian Bogdan Sonea *Fenomenul religios la Lucian Blaga și Emil Cioran*, Cluj-Napoca, Editura Limes (Colecția Paradigme), 2011. [Ed. a 2-a, revăzută, 2013].
- Constantin Nicușan, *Conceptualizarea demonului în filosofia lui Lucian Blaga*, cuvânt înainte de Teodor Vidam, referințe critice în postf. de: Teodor Dima, Ion Dur, Ionuț Isac, Cluj-Napoca, Argonaut, 2012.
- Epistemologie și cosmologie la Lucian Blaga*, coordonatori: Georgeta Marghescu, Viorel Cernica, București, Editura Printech, 2012.
- Lucian Gruia, *Lucian Blaga. Universul clepsidră și matricea stilistică*, Iași, Editura Princeps Edit (Biblioteca Lucian Blaga; 8), 2013.
- Emilia Ștefan, *Influente germane în opera lui Lucian Blaga*, Craiova, Editura Universitaria (Colecția Logosfera), 2013.
- Iulian Boldea, Eugeniu Nistor, *Lucian Blaga: discurs poetic și discurs filosofic. Interpretări critice*, Târgu-Mureș, Editura Ardealul (Colecția Universitas), 2013.
- Eugeniu Nistor, *Lucian Blaga – filosof al culturii. Eseuri*, Târgu-Mureș, Editura Ardealul, 2014.
- Ciprian Iulian Șoptică, *Gândirea dogmatică în gnoseologia lui Lucian Blaga*, Alba-Iulia, Editura Gens Latina, 2014.
- Opera filosofică blagiană: culegere de studii*, selecție, cuvânt înainte și sinopsis bibliografic Eugeniu Nistor, sprijin documentar și logistic Constantin Șalapi, Târgu-Mureș, Editura Ardealul (Biblioteca de filosofie), 2015.

[TITUS LATES]